

SEITA VUORELA

KARIKKO

Kuvittanut Jani Ikonen

W E R N E R
S Ö D E R S T R Ö M
O S A K E Y H T I Ö

HELSINKI

*Kiitos tuesta
Suomen Kulttuurirahasto,
Taiteen keskustoimikunta,
Turun kaupunki,
Varsinais-Suomen taidetoimikunta ja
WSOY:n kirjallisuussäätiö*

*Teksti © SEITA PARKKOLA JA WSOY 2012
Kuvitus & Graafinen suunnittelu © JANI IKONEN JA WSOY 2012*

ISBN 978-951-0-38640-8
PAINETTU EU:SSA

Nikolas (1996–2009)

*Mutta minä en kirjoita päästäkseni irti, minä kirjoitan
pitääkseni sinusta kiinni. Ehkä sinäkin kaipaat kosketusta,
vaikkei sinua enää olekaan. Ehkä sinun on kylmä,
vaikkei sinua enää olekaan. Ehkä sinä voit pahoin,
vaikkei sinua enää ole. Vaikkei sinua enää ole, minä
kirjoitan sinulle. Minä muistan miltä sinä näytät.*

Minä muistan niin vähän asioita.

– Henriikka Tavi

*Kuka pojista on se poika,
joka seisoo toisella puolen.*

– Eddan jumalrunot

Prologi

Oletetaan, että olet löytänyt sisäänpääsyn paikkaan jossa kukaan aikuinen ei ole käynyt vuosiin.

Oletetaan, että olet mennyt paikalle ystäväsi kanssa, että olette luikerrelleet sinne aidanraosta ja juosseet sitten vapaina kuin eläimet halkeileella asfaltilla, olette leikkineet varmallalla peltikatolla kymmenen metrin korkeudessa kuulasotaa, kuten ennenkin. Kaksi poikaa ikuisina kuin teräsmiehet vaikka te ette kutsu itseänne sellaisiksi, ette enää sillä olette liian vanhoja kutsumaan leikkejä leikeiksi. Ystävyysenne on olemassa niin kuin tähdet ja kaupungit. Te tunsitte toisenne jo silloin kun sodat käytiin hiekkalaatikolla. Te tunsitte toisenne kun ne muuttuivat todellisiksi taisteluiksi ja siirtyivät koulunpihalta kadulle.

Oletetaan, että toinen teistä nyt kuitenkin putoaa katolta ne kymmenen metriä alhaalla odottavalle asfaltille eikä häntä enää ole. Tähdet eivät silti sammu eivätkä kaupungit luhistu. Ihmiset jatkavat koneiston tavoin pyörimistä.

Sen yön jälkeen, niin voidaan sanoa, et halua tulla ulos pimeästä.

Sen yön jälkeen sinun täytyy päästäksesi pimeästä kertoa siitä tarina.

LEIRI

Pikkuveli

Minun nimeni on Mitja. Se on lyhenne pidemmästä nimestä Dimitri tai Demeterille omistettu. Demeter oli kreikkalainen jumala, joka suojeli viljelyksiä. Minä en suojele tai viljele, mutta tunnen kyllä maankamaran. Ainakin kaupungissa olen asiantuntija. Minä nimittäin juoksen. Jokainen joka juoksee, tuntee maan, ja jokainen joka juoksee pysähtymättä, tuntee sen vielä paremmin.

Dimitri on myös marttyyri. Marttyyrit ovat niitä henkilöitä, jotka kohtaavat kurjan lopun vihollistensa käsissä. Sillä siltä se usein näyttää, aluksi. Lopuksi se näyttää joltain muulta. Silloin marttyyreista tulee supersankareita ja heidän mukaansa nimetään katuja ja kaupunkeja. St Petersburg ihan vaan esimerkkinä. Mutta sellaiseen loppuun täytyy varautua, kun alkaa lukea tarinaa pojasta nimeltä Mitja. Sillä lopulta hänkin on – no Dimitri. Mutta koska asiat ovat oikeasti mutkikkaita, sinun täytyy eräänä päivänä muistaa se mitä olen sanonut sinulle nyt. Että siltä se näyttää, aluksi.

Minua kutsuvat Mitjaksi kaikki ne tutut, jotka pitävät minusta. Monille opettajille olen kuitenkin Dimitri katse tänne ja Dimitri, onko sinun pakko kaiken aikaa. Perhe ottaa pidemmän nimen käyttöön, kun mokaan jotenkin, mitä sitäkin tapahtuu. Minut tunnetaan myös nimellä *enfant terrible*. Se tarkoittaa kauhukakaraa. Kauhukakara on kuitenkin huono käänös sanalle. *Enfant terrible* ei ole kauhukakara sanan varsinaisessa merkityksessä. Hän on poikapuolinen henkilö, joka tekee pahaa, kun yrittää hyvää. Hamlet

oli enfant terrible. Kullervo oli sellainen. Meitä tulee olemaan aina.

Tänä kesänä olen ollut tien päällä asuntoautolla. Matka on elämässäni ensimmäinen sitä lajia. Tämä kertomani tapahtumasarja ei kuitenkaan sijoitu tien päälle, vaan leirintäalueelle, merenrannalle tarkalleen ottaen. Land's End. Se on viimeinen kaistale maa-
ta ennen merta. Hyvä nimi, eikö vain, minä keksin sen itse.

Me tulemme perheen yhteisellä matkalla leirintäalueelle tarkoituksenamme pysähtyä vain pikaisesti. Mutta paikasta tuleekin meille määränpää.

Olen kova poika juoksemaan. Olen itse asiassa parempi juoksemaan kuin kertomaan tarinoita. Ilman minua ei voi kuitenkaan kertoa näitä tapahtumia, joten minun täytyy huolehtia omasta osuudestani. *Kohteesta A kohteeseen B pysähtymättä. Katkeamaton liike.*

Muistathan, että siltä se näyttää. Aluksi.

Land's End Camping

Äiti huomasi sen ensin. Opastetaulu tien laidassa kertoi, että parinsadan metrin päässä valtatiestä erkanee pienempi tie, jota pitkin pääsee merenrantaan leirintäalueelle. Hän huokaisi helpottuneena. Sillä niin sitä tekee, kun on ajanut pitkän päivän kilometrejä ja etsii melkein mitä tahansa paikkaa pysähtyä. Minäkin näin kyltin. Olin tässä vaiheessa jo kyllästynyt pelaamaan puhelimella ja huomioni oli kiinnittynyt ikkunan takana vilahteleviin meluvalleihin. Niitä oli kaikkialla ja niissä oli aina graffiteja. Suurin osa ihan dorkamaisen surkeita.

Leirintäalue lupasi parhaat mahdolliset viiden tähden palvelut. Niin kerrottiin näkemässämme opasteessa matkustavaisten ikiomalla symbolikielellä. Sieltä löytyisi paikka leiriytyä (valkoinen telttä sinisellä pohjalla), maastoa vaeltamiseen (kaksi kävelijää reput selässä), ruokaa (haarukka ja veitsi). Liikennemerkissä oli myös leirintäalueen nimi, mutta sitä minä en enää muista. En pitänyt sitä tärkeänä silloin, enkä kiinnittänyt siihen huomiota myöhemminkään. Sanotaan vaikka että se oli Kultahietikko. Kultahietikko kuulostaa hyvältä ohi ajavien turistien mielestä. Kun he kuulevat sanan hietikko, he näkevät mielessään hohtavan rantaviivan, jäätelökioskin ja vielä lisää auringon kultaamaa hiekkaa. Siksi leirintäalueet tarvitsevat sellaisen nimen. Se on vähän niin kuin juustopala hiirenloukussa. Tai sokerimuromainos lastenohjelmien mainostauolla.

Meidän auto hidasti lähestyessään liittymää, ja sitten erkanim-

mekin jo tieltä numero – äh, ei sillä numerolla niin väliä. Kaikilla teillä joka tapauksessa on sellainen, pienillä se on iso, isoilla pieni. Numero yksi on valtakunnan tärkein tie, ja niin edelleen. Kärrypolku leirintäalueelle oli iso luku, tuhat tai jotain.

Leirintäalueesta näimme ensimmäisenä eri maiden tuulessa liehuvat liput. Ne vilahtelivat koukkurunkoisten puiden välissä kun lähestyimme porttia. Aluksi näytti että ne olivat maanrajassa, mutta se oli harha, joka johtui siitä että leirintäalueelle laskeuduttiin. Matkan varrella me välillä näimme meren ja välillä menetimme sen, meri ilmestyi, katosi, ilmestyi taas, kunnes katosi portilla lopulta kokonaan. Liput sen sijaan ponnahtivat salkojen päähän niin, että ne nähdäkseen olisi pitänyt avata ikkuna ja työntää päänsä ulos. Mutta miksi minä jauhahan teille lipuista, eiväthän ne kiinnostaa minua vähääkään. Olen katsellut niitä koulussa ihan riittämiin ja kuunnellut opettajien lomaannuttavia luentoja lipun merkityksestä itsenäiselle valtiolle. ”Kyse on symbolista lapset, symbolista.” Kuolen nauruun minä heille sanon ja irvistän kavereille olkapääni ylitse ja me kaikki hihitämme ja heitämme lippua purukumilla.

Nyt kun otin puheeksi koulun, voin jatkaa siitä aiheesta vielä vähän. Usein minä roikuskelen pulpetin päällä niin että jäseneni valuvat kuin siirappi pöydän reunojen yli tai teen joitakin konnuuksia. Lyhyesti. Pidän ihmiset hyvällä tuulella. Jollain toisella vuosikymmenellä minua olisi hakattu viivoittimella tai minut olisi erotettu koulusta, mutta koska elän lapsiystävällisenä aikana pääsen sen sijaan keskustelemaan koulupsykologin kanssa. Hän on henkilö jota kiinnostaa kysyä mitä mieltä minä olen. ”Minä tiedän että sinä ajattelet tästä jotain. Mitä sinä itse ajattelet? Miltä sinusta itsestäsi tuntuu?” Kun minä sanon hänelle, ettei minulla ole mielipiteitä, hän väittää että olen väärässä.

Koulussa parasta on välitunti. Kun kello soi, minä käynnistyn; syöksyn ulos luokasta ja koulusta kuin luotijuna, ja kiiruhdan läh-
töruutuun joka odottaa. Minä juoksen suoraan päin koulun muuria
melkein kuin aikoisin juosta sen läpi, mutta yllättäen tarraankin
kiinni sen rosoiseen harjaan ja heitän itseni yli. Minun rinnallani
juoksee paras ystäväni Noel. Joskus me joudumme vaikeuksiin,
kun putoilemme puistojuhliin ja muuttomiesten niskaan. Meille
huudetaan: ”Mitä te täällä teette kakarat?” ja ”Menkää tiehenne.
Yksityisalue.” Me emme vastaa mitään, vaan juoksemme pois. *Pis-
teestä A pisteeseen B pysähtymättä. Katkeamaton liike.* Viisitoista mi-
nuuttia, ei sen enempää. Silloin koulun kello soi ja me palaamme
lähtöruutuun odottamaan uutta välituntia.

Palaan nyt leirintäalueelle siihen hetkeen, kun liput liehuivat
päidemme päällä ja me odotimme lupaa ajaa sisälle alueelle. Äiti
oli pysäköinyt auton poikittain portin eteen, ettei kukaan muu pää-
sisi ohittamaan meitä. Sellainen hän on. Päästyään autosta hän
suuntasi kohti leirintäalueen drive in -hampurilaispaikan tiskiä
muistuttavaa vastaanottoa. Sen takaa kurkisteli liian punaiseksi
auringossa palanut mies. Joskus tietää ensi silmäyksellä, että tu-
lee inhoamaan jotain ihmistä. Sillä aikaa kun äiti sopi hänen kans-
saan leiriytymisestä, minä istuin autossa veljeni seurassa, vaikka
Vladimirista ei ole kenellekään seuramieheksi. Hän nimittäin
harrastaa elokuvia. Hän katsoo niitä koko ajan, aina kun yksi lop-
puu, hän aloittaa seuraavan. Hän oli ottanut mukaan matkalle kan-
sion joka sisälsi 100 kaikkien aikojen parasta filmiä. Linaan nyt
häntä: ”Ilman näitä elokuvia viisitoistavuotias ei selviä. Kaiken min-
kä osaan olen oppinut elokuvista.” Tällä hetkellä menossa oli *Bat-
man Begins*.

Meren läheisyyden tiesi parkkipaikan ympärillä rehottavista kaisloista. Sen tunti tuoksusta jossa oli mukana se kaikki rannalla. Lahoavat vesikasvit, kalanperkeet, simpukat ja levät. Meren kuuli aalloista ja lокkien kirkaisuista. Merellä torvea soittavasta laivasta. Lokkeja oli paljon, valtavasti kuin kaatopaikalla. Ihailin niiden lentoa, kuinka ne liitelivät yläpuolellamme varmoina ja syöksyjä tehden, kun joku niistä ruiskaisi jätöksensä tuulilasiimme.

Kun äiti palasi autoon, hänellä oli mukanaan pinkka esitteitä ja kartasta ruksittu leiriytymispaikka yhdeksi yöksi.

”Jos aamulla siltä tuntuu”, hän sanoi, ”otamme lisäpäivän.”

Tuskin tuntuu, minä uskalsin epäillä, sillä tiesin kuinka äiti rakastaa liikkeellä olemista. Tällä kertaa olin kuitenkin väärässä, äiti tosiaan varasi uuden yön leirintäalueelta, teki sen jo samana iltana.

Land’s End Camping on leirintäalue siellä missä tie päättyy. Se on viimeinen leirintäalue ennen merta. Viimeinen ranta. Sen minä tiedän nyt. Mutta tuolloin ajattelin vain, että se muistutti kovin paljon kaikkia muita näkemiäni leirintäalueita. Siellä oli viivasuoria bulevardeja, vesi- ja kierrätyspisteitä, suihkurakennuksia ja kioski. Siellä oli kauppa jossa myytiin kaikkea mahdollista maidosta uimapaatjoihin, grillikatos ja tenniskenttä, leikkipuisto ja pesula. Siellä oli minigolf-rata ja renkailla varustettu juna, joka kuljetti hurraavia pikkulapsia pitkin bulevardia. Leirintäalue näytti keskeneräiseltä, vaikka oli vuosikymmeniä vanha; se näytti tilapäiseltä niin kuin joku olisi rakentanut sen hetkeksi metsään ja aikoi pian purkaa sen pois. Rakennuksista ei löytynyt kiinnostavia yksityiskohtia, erkkereitä tai parvekkeita, ei mitään huvilameininkiä. Kahvilassa myytiin kuivahtanutta pullaa, jäätelössä oli hilettä ja

kovaäänisessä pauhasi radiokanava. Leirintäalueelta löytyi vettä, sitä siellä oli aina, vähintään uima-allas, mutta usein myös ranta. Täältä löytyivät ne molemmat.

Leirintäalueista oppii olennaisen viikossa, niin minä ajattelin, eikä se ollut totta.